

Dikkat!

-Sınav süresi bir saattir (60 dakika).

-Lütfen sınavın çevrimiçi olarak yapılmakta olduğunu unutmayınız ve cevap kağıdınızın sisteme yüklenmesi için size tanınmış olan süreye dikkat ediniz.

2019-2020

**HUKUK FELSEFESİ VE SOSYOLOJİSİ ÇİFT NO'LU ÖĞRENCİLER FİNAL SINAVI
SORULARI**

9 Temmuz 2020 Saat 11.00

Hukuk Felsefesi:

Aşağıdaki iki sorudan sadece birini seçerek yanıtlayınız (30 puan)

1. Geleneksel doğal hukuk kuramının temel özelliklerini anlatınız ve bu çerçevede doğal hukukun pozitif hukukla ilişkisini tartışınız.

Kaynaklar:		
- B. Bix, "Doğal Hukuk: Modern Gelenek"(Çev. E. Uzun), Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi , C.6, S.2., 2004, ss.291-343.		
- A. Güriz, Hukuk Felsefesi , 4.b., Ankara Üniv. Hukuk Fakültesi Yay., 1996, ss.149-156.		
Puan	İçerik	Ek puan verilebilir
En fazla 20 p.	Doğal hukuk düşüncesinin antik dönem, ortaçağ ve aydınlanma çağlarında farklı dayanak noktaları üzerinden temellendirilip savunulması. Bu çerçevede yaklaşımın "doğa", "tanrı", "akıl" ve "doğal hak" teorileri üzerinden açıklanma biçimlerinin aktarılması.	
10 p.	İnsan hakları ve hukukun genel ilkeleri çerçevesinde doğal hukuk öğretisinin pozitif hukukla temas noktalarının tartışılması	Bu hususta ilave bilgi durumunda En fazla 5 puana kadar.

2. Adalet ve eşitlik ilişkisini açıklayarak, adalet türlerini anlatınız ve tartışınız.

Kaynaklar:		
- Vecdi Aral, Hukuk Felsefesinin Temel Sorunları , İstanbul:Filiz, 1983, ss.126-135.		
- L. L. Tammello, "Adaletin özü olarak eşitlik" (Çev. M. Önderman), Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri , Haz. H. Ökçesiz, İstanbul:Alkim. 1997, ss.394-399.		
- Roberto M. Unger, "İzonomi ve Adalet", (Çev. M. Önderman), Çağdaş Hukuk Felsefesi ve Hukuk Kuramı İncelemeleri , Haz. H. Ökçesiz, İstanbul:Alkim. 1997, ss.83-87.		
Puan	İçerik	Ek puan verilebilir
En fazla 25 p.	Adalet kavramı: Aristoteles'ten gelen klasik ayırım - Denkleştirici Adalet - Dağıtıcı Adalet - Hakkaniyet. (Özellikle dağıtıcı adalet ile hakkaniyet arasındaki farkın belirtilmesi) Sonradan dağıtıcı adalet kavramından üretilmiş olan Sosyal Adalet.	Adaletin objektif ve subjektif anlamları ve prosedürel adalet kavramı (En fazla 10 p.)
5 p.	Herkese tarafsız davranma ve hukuk önünde eşitlik anlamlarını	

taşıyan <i>izonomi</i> kavramının açıklanması ve irdelenmesi	
--	--

Hukuk Sosyolojisi:

Aşağıdaki üç sorudan sadece ikisini seçerek yanıtlayınız (her bir soru 35 puan):

1. Hukuk sosyolojisi sorunsalı olarak hukukun iktidarla ilişkisini anlatınız ve değerlendiriniz.

Kaynak: Mehmet Tevfik Özcan, Hukuk Sosyolojisine Giriş , 4. b., İstanbul XII Levha, 2011, ss. 64-68, 126-134.		
Puan	İçerik	Ek puan verilebilir
25 p.	- Hukukun sosyolojiye ilişkin ölçütlerinden iktidar unsurunun iktidar durumu ve iktidar yapısını irdelerek açıklanması. - Devletin hukuku ve devlet dışı hukukun kaynaklandığı iktidar yapıları olarak yaşayan hukukun toplumdaki konumlanışının tartışılması. - Normatiflik, yargılama ve yaptırım fonksiyonu itibarıyla verili toplumsal çevre üzerindeki etkisinin açıklanışı.	Hukukun emir kuramı çerçevesinde tarifi (3 p.)
10 p.	- İktidar unsurunun ve yaptırım işlevinin örgütlü olup olmamasına ilişkin olarak toplumsal iktidarın (bunun ne ölçüde siyasal iktidar şeklinde görünürleştiğinin) tartışılması; - Modern-kapitalist toplumda iktisadi iktidarı rolü.	Modern toplumda iktidarın sınırlanması mekanizması olarak hukukun ve sınırlama mekanizmalarının tartışılması (5 p.)

2. Kültürel sistemin ana unsuru olan toplumsal normların oluşumunun ne surette gerçekleştiğini davranışçı psikolojiden hareketle anlatınız ve tartışınız.

Kaynak Mehmet Tevfik Özcan, Hukuk Sosyolojisine Giriş , 4. b., İstanbul XII Levha, 2011, ss. 88-97.		
puan	içerik	Ek puan
20 puan	a) ilkel dürtüler: açlık, cinsel davranış, savunma, iktidar b) Kültürün paranteze alındığı bir toplumda ilkel dürtüler üzerinden davranışları haz-acı olarak sınıflandırma. c)bu davranışların alışkanlığa dönüşmesi d)toplumsallık hesaba katıldığında alışkanlığa dönüşen bu davranışların, beraber tekrar düzenlenmesi ve toplumsallığın sebep olduğu yeni haz ve acı doğuran davranışlar	Haz-acı dikotomisi ile Benthamcı felsefe arasında ilişki kurma (5 p.)
15 puan	e)bu yaklaşımı test edilmesi; başta Muzaffer Şerif'in deneyi ve yapılan diğer gözlemler (Ash, Milgram, Homans'ın işaret ettiği gözlemler). f) toplumsal roller ve statülerin bunla olan bağlantısı g) öğretilme yoluyla bu davranışların diğer kuşaklara aktarılması	

5. Bilgi sosyolojisi sorunsalı olarak ideolojinin mahiyetini dikkate alarak, hukuk ideolojisini anlatınız.

Kaynak Mehmet Tevfik Özcan, Hukuk Sosyolojisine Giriş , 4. b., İstanbul, XII Levha, 2018, s.144-157		
Puan	İçerik	Ek puan
10	- İdeoloji nedir? Bir kavram olarak düşünce tarihinde yerini ne zaman ve nasıl almıştır?	- Kapitalist toplumun üç ayrı

	(Seliger'in kuşatıcı tanımı, Marx, Engels ve Mannheim'in tanımlamaları)	safhasının hukuk ideolojilerinin ana unsurlarının belirtilmesi (Toplam 15 Puana kadar)
5	- Bütünsel/kısmi ideoloji sert/yumuşak ideoloji ayrımı; İdeolojinin siyasal grup inşası ve ikna ile ilişkisi	
20	- Hukuk ideolojisi: Maddi hukukta yer tutan bilginin bilgi sosyolojisi açısından nitelenmesi. (Bu bilgi maddi hukukta yer tutan ilişkilerin tamamını kuşatan bütünsel ve yumuşak ideoloji formunda).	

Sınav kuralları:

- 1. Sınav süresi bir saattir (60 dakika).**
  - 2. Kağıt sınırlaması yoktur.**
  - 3. Başarılı olmak için "Hukuk Felsefesi" sorularının yanıtlarından asgari 15 puan ve "Hukuk Sosyolojisi" sorularından asgari 35 puan alınması gerekmektedir.**
  - 4. Temel bilgi ve dil yanlışlarından öğretim üyesinin aleyhte değerlendirme ve not kırma hakkı saklıdır. Ayrıca öğrencinin konuya genel olarak ilgisinin yoğunluğunun saptandığı ve bilgi birikiminin ortalama sınırların üstünde olduğunun dikkati çektiği durumlarda öğretim üyesinin ek kanaat notu verme hakkı saklıdır.**
- Başarılar Dileriz.**